शितलहर आकस्मिक योजना, २०७७

Cold Wave Contingency Plan 2020

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

जिल्ला आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्र

सप्तरी

(२०७७/०६/२३ मा भएको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठकको निर्णयानुसार तयार पारि
जिल्ला विपद्
व्यवस्थापन समितिको २०७७/०८/१८ को बैंठकको निर्णयानुसार पारित गरिएको)

District Emergency Operation Center (DEOC)

Saptari

बिषय-सूची

१ पृष्ठभूमी २-३

१.१. उद्देश्य ३

२. प्रस्तावना..३

२.१ सप्तरी जिल्लाको शितलहर जोखिम नक्सा...४

३ जिल्लामा शितलहरका घटनाहरु..४

४.शितलहर वाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरु..५-६

५. पँहुच ६

६. विपद् परिदृश्य तथा योजना अवधारणाहरु...७

७. समन्वय तथा जिम्मेवारी..७-८

८. पूर्वतयारी प्राथमिकता..८

९. न्युनतम तापक्रमको इतिहास..९

१०. सप्तरी जिल्लामा परिचालन हुनसक्ने जन शक्ति क्षमता ९-१०

११ . सप्तरी जिल्लामा उपलब्ध राहत सामाग्री विवरण १०

१२. निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी ११-१३

१३. प्रतिकार्य विवरण १४

१४. बिषयगत क्षेत्रका अगुवा सदस्य विवरण १५-१६

१५. शितलहरवाट जोखिम न्यूनिकरण गर्ने पूर्व तयारीहरु १६-१७

शितलहर आकस्मिक योजना, २०७७

१ पृष्ठभूमी

नेपाल बहु-प्रकोपका घटनाहरुबाट उत्पन्न विपद्को अत्याधिक जोखिममा रहेको मुलुक हो ।यहाँ प्रत्येक वर्ष बाढी, पहिरो, चट्याङ्ग, आगलागी, सडक दुर्घटना तथा महामारी जस्ता प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटनाहरु घट्छन्।यसबाट ठूलो जनधनको क्षति तथा नोक्सानी हुने गरेको छ । मुलुक विषम भू-बनावट, भौगर्भिक अवस्था, मौसमी विषमता तथा जलवायू परिवर्तनका कारण भूकम्प, बाढी, पहिरो तथा भू-स्खलन, डुबान, चट्याङ, खडेरी, हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल विष्फोटन, अतिबृष्टि, अनावृष्टि, हुरी बतास, शितलहर, तातो हावाको लहर, वन डढेलो लगायतका प्राकृतिक प्रकोपहरुबाट प्रभावित छ। यसै गरि सडक दुर्घटना, महामारी, अनिकाल, कीट वा सूक्ष्म जीवाणु आतंक, पशु तथा चराचुरुङ्गीमा हुने फ्लु, प्यान्डामिक फ्लु जस्ता विश्वव्यापी रुपमा हुनसक्ने महामारी बाट प्रभावित छ। सर्पदंश, जनावर आतंक, खानी, हवाई, जल वा औद्योगिक दुर्घटना, आगलागी, ग्याँस विष्फोटन, विषाक्त खाद्य सेवन, वातावरणीय प्रदुषण, वन विनास वा भौतिक संरचनाको क्षति तथा प्रकोप उद्धार कार्यमा हुने दुर्घटना लगायतका गैरप्राकृतिक प्रकोपबाट समेत नेपाल प्रभावित हुने गरेको छ ।

सप्तरी जिल्ला समुद्री सतहवाट ६४ देखि ४५७ मिटरको उचाइमा रहेको छ। शितलहरको समयमा जमिन सतहवाट २०० देखि ४०० मिटरसम्म ढुसी तथा तुवालोले ढाक्दछ । सो कारण विहानमा कम दृष्यता **(Poor Visibility)** रहन्छ । तापक्रम न्यून हुदैं जान्छ। तापक्रम १५ देखि १० डिग्री सेल्सियस सम्म कम हुदै कम हुन जादा कतिपय मानिसहरु हाइपोथर्मीयाका कारण मृत्यु वरण गर्न पुग्दछन्। **(Source: Meteorological Forecasting Division)**

जाडोयामको समयमा खास गरी तराईका जिल्लाहरुमा चिसो तथा शितलहरबाट मानिसहरुको असावधानीका कारणवाट हरेक वर्ष स्वास प्रस्वास, रुघाखोकी, निमोनिया जस्ता स्वास्थ्य सम्बन्धि समस्याबाट धेरै मानिसहरु विरामी पर्ने र केही व्यक्तिको मृत्यु समेत हुने गरेको छ ।पशुपन्छी, अन्नबालीमा समेत प्रतिकुल प्रभाव परी धेरै मात्रामा नोक्सान हुने गरेको छ । यस वर्ष पनि जाडोयामको समय भइसकेको छ।सप्तरी जिल्लामा विगत वर्षमा जस्तै मौसमको प्रतिकुलता र वातावरणमा आउने परिवर्तनबाट शितलहर हुन सक्ने सम्भावना छ ।यसबाट विशेष गरी बाल-बालिका, जेष्ठनागरीक, सुत्केरी, गर्भवती, सीमान्तकृत वर्ग,जनजाती ,पिछडिएको क्षेत्रका बासिन्दा लगाएतलाई प्रभाव पर्न सक्ने देखिन्छ । उक्त वर्ग लाई पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न, आवश्यक श्रोत साधनको पूर्व प्रवन्ध गर्न, सचेतना अभिवृद्धि गर्न, शितलहर प्रभावित परिवारलाई उपलब्ध गराइनु पर्ने उद्धार तथा राहतको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी वनाउनका लागि यो आकस्मिक कार्ययोजना जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको मिति २०७७/०६/२३ मा बसेको बैठकको निर्णयानुसार तयार पारिएको हो ।

सरोकारवाला निकाय, स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा मानवीय सहयोगको क्षेत्रमा कार्यरत संघ सस्थाहरु तथा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय संघ / सस्थाहरु समेतको सहभागितामा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने गरी यो योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

१.१. उद्देश्यः

- शितलहरबाट हुन सक्ने क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्दै सिमित श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिवाट गरिने प्रतिकार्य शीघ्र, उपयुक्त र प्रभावकारी बनाउनु ।
- विपद्को समयमा प्रभावकारी ढङ्गले प्रतिकार्यमा सहभागी हुनका लागि पद्धती, संरचनाहरु बनाउने तथा उपयुक्त तयारी गर्ने ।
- श्रोत तथा क्षमतामा कमी तथा संरचनाहरुमा क्षति हुँदा पनि प्रभावकारी प्रतिकार्यमा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति ,स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति/ पालिका सवै मिलि विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरु सुचारु बनाउने।
- आपतकालीन प्रतिकार्यका लागि प्रभावकारी प्रवेश, परिचालन, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ,स्थानिय तहमा गठित स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति लगायत सबै तहका संरचनाहरुको प्रयोग सुनिश्चित गर्नका लागि प्रकृयाहरु स्थापित गरिने ।
- चिसोको समयमा समेत कोभिड-१९को सङ्क्रमण रोक्न स्वास्थ्य मापदण्डलाई पूर्ण रुपमा पालना गराउने ।

२. प्रस्तावना

यस दस्ताबेजले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ,स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति ,स्थानिय तहले ठूलो विपद्को समयमा पुरा गर्नुपर्ने कार्यहरुको व्यावहारिक चित्र प्रदान गर्ने प्रयास गरेको छ।यो एउटा साधारण योजना हो । शितलहरको समयमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । आवश्यकता अनुसार थप परिमार्जन र परिस्कृत गर्दै लगिने गरी तयार गरिएको छ ।यस योजनामा प्रतिकार्य योजना पुरा गर्नका लागि अपनाइने चरणहरुको विस्तृत रुपमा व्याख्या गरिएको छ ।

२.१ सप्तरी जिल्लाको शितलहर जोखिम नक्सा

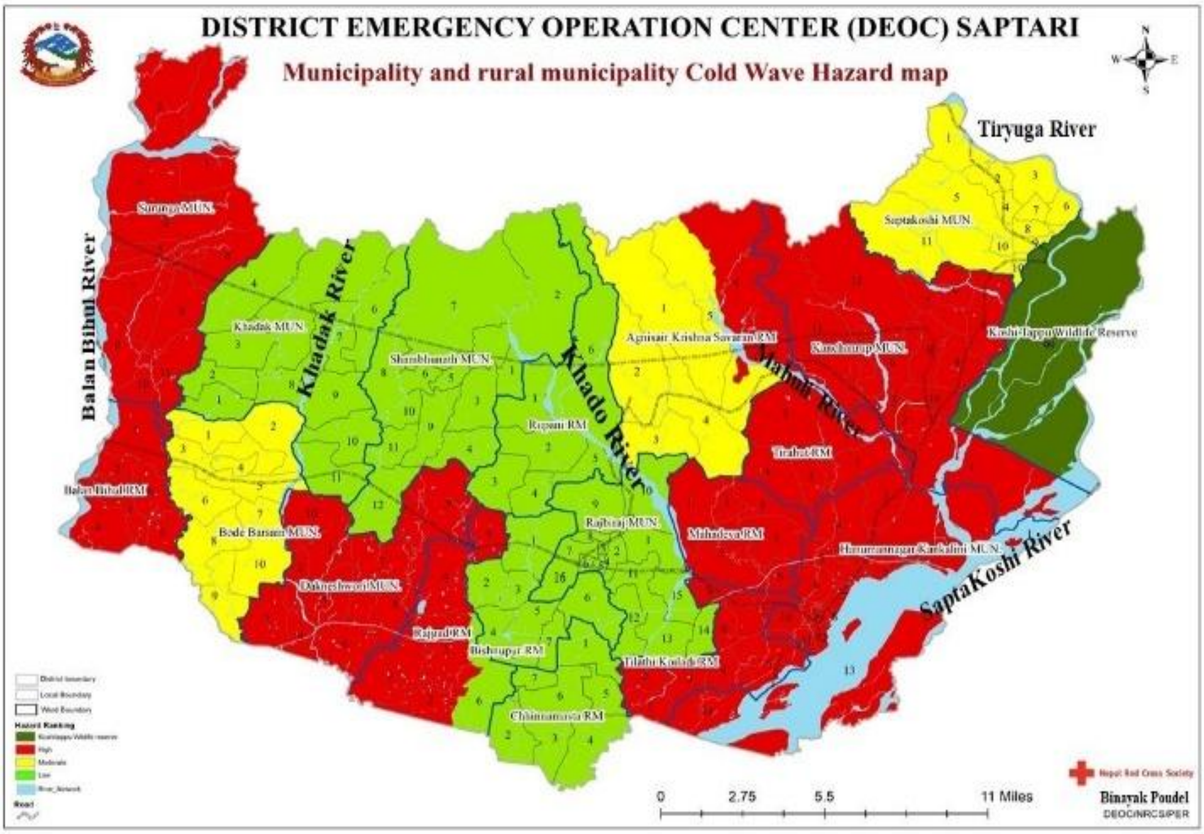

३ जिल्लामा शितलहरका घटनाहरु

तराईका जिल्लाहरूमा हिउँदको समयमा (मंसिर महिना देखि माघ/फाल्गुनसम्म) बाक्लो हुस्सु लाग्ने र अत्यधिक चिसो हुने गर्दछ।चिसोबाट केटाकेटी र बृद्धबृद्धा, गरीब परिवार, महिला, जेष्ठ नागरिकलगायतका वर्ग शितलहरको उच्च जोखिममा रहेका हुन्छन्। सप्तरी जिल्लामा विगत लामो समय देखि जाडो याममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय सरकार, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य गैर-सरकारी सस्थाहरुले वढि प्रभावित वस्ती तथा चोकचोकमा आगो वाल्नका लागि दाउरा सहयोग गर्दै आएको छ। जिल्लामा २०७० साल देखि जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुलाई न्यानो कपडा तथा कम्मल दिने गरेको पाइन्छ।२०७४ सालमा यस जिल्लामा शितलहरका कारण १९ जनाको मृत्यु समेत भएको थियो ।यस वर्ष पनि ५००० (पाच हजार) घर परिवार जाडोबाट प्रभावित हुनसक्ने आकलन गरिएको छ ।

४.शितलहर वाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरु

सप्तरी जिल्लाको शितलहर बाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरु :

हनुमाननगर कंकालिनि नगरपालिका, कञ्चनरुप नगरपालिका, डाक्नेश्वरी नगरपालिका, सुरुँगा नगरपालिका, महदेवा गाउपालिका, राजगढ गाउपालिका, बलानविहुल गाउपालिका, तिरहुत गाउपालिका र तिलाठी कोईलाडि गाउपालिकालाइ बढी प्रभावित क्षेत्रमा राखिएको छ । प्रस्तुत तथ्याङ्क विशेष गरी बालबालिका, जेष्ठनागरीक, सुत्केरी, गर्भवती , तथा २०७१/०७२ र २०७४ सालको वाढीवाट प्रभावित भएको तथ्याङ्कको आधारमा आधारित छ । गत आ.ब. र यस आ.ब.को असोज २३ गतेको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकबाट समेत गरी पटक-पटक स्थानिय तहहरु संग शितलहरबाट प्रभावित हुन सक्ने बिपन्न परिवारको संख्या र विवरण माग गरिएको भएता पनि हाल सम्म पनि सो यथार्थ तथ्यांक प्राप्त हुन नआएकाले टेलिफोनमार्फत बिभिन्न पालिकहरुमा सम्पर्क गर्दा अनुमानित रुपमा जिल्ला भरिमा शितलहरबाट प्रभावित हुनसक्ने अनुमानित विपन्न परिवार संख्या (५,००० घरधुरीका) ५०,००० जना हुन सक्ने प्रारम्भीक कुरा अनुमान गरिएको छ । यद्यपी लामो अवधि सम्म शितलहर भै रह्यो भने यो तथ्यांक बढ्न सक्ने देखिएको छ।

क्र.स.	स्थानिय तहको नाम	जनसंख्या				शितलहर बाट प्रभावित हुनसक्ने अनुमानित घरधुरी संख्या	जनसंख्या
		घरधुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा		
१	राजविराज नगरपालिका	१३३८४	३५०९२	३३३०४	६८३९६	२००	२०००
२	शम्भुनाथ नगरपालिका	६७६४	१६७७६	१८४३७	३५२१३	१००	१०००
३	सप्तकोशी नगरपालिका	४५३९	१००१८	११११३	२११३१	१५०	१५००
४	कञ्चनरुप नगरपालिका	१०१९२	२५९५३	२७३३५	५३२८८	२५०	२५००
५	खडक नगरपालिका	८६१५	२१३०८	२४०६०	४५३६८	२००	२०००
६	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	८१४९	२०६८७	२२०६७	४२७५४	३५०	३७५०
७	बोदे बरसाईन नगरपालिका	८०२२	२१३१९	२८०७१	४९३९०	१५०	१५००
८	सुरुगाँ नगरपालिका	८६५०	२०७८७	२२४३५	४३२२२	१५०	१५००
९	हनुमाननगर कंकालिनी	८१५२	२२७२५	२२००९	४४७३४	१०५०	१०५००

क्र.स.	स्थानिय तहको नाम	जनसंख्या				शितलहर बाट प्रभावित हुनसक्ने अनुमानित घरधुरी संख्या	जनसंख्या
		घरधुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा		
	नगरपालिका						
१०	विष्णुपुर गाउँपालिका	४३७०	११४३८	११६००	२३०३८	१५०	१५००
११	वलान विहुल गाउँपालिका	३९७६	१०७९६	११०२३	२१८१९	२५०	२५००
१२	रुपनी गाउँपालिका	५०१२	१२८२४	१३५६३	२६३८७	५०	५००
१३	महदेवा गाउँपालिका	५३९५	१४२१५	१३३२७	२७५४२	२५०	२५००
१४	राजगढ गाउँपालिका	५२४२	१४४८७	१४९७२	२९४५९	३५०	३५००
१५	तिलाठी कोईलाठी गाउँपालिका	५६९७	१६१८२	१४५५१	३०७३३	४५०	४५००
१६	तिरहुत गाउँपालिका	४०७८	१०९१३	११०९७	२२०१०	३५०	३५००
१७	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	५४३९	१३९२०	१३१९१	२७१११	३७५	३७५०
१८	अग्नीसाईसडर किष्णसरवन गाउँपालिका	५४२२	१३८४६	१३२८३	२७१२९	१७५	१७५०
	जम्मा	**१२१०९८**	**३१३८४६**	**३२५४३८**	**६३९२८४**	**५०००**	**५००००**

(Source: Local Level/DEOC)

५. पँहुच

सप्तरी जिल्लामा बिगतका दिनका अनुभवहरुलाई केलाउँदा शितलहरको समयमा एक ठाउँ देखि अर्को स्थान सम्म जान-आउन निकै कठिन हुने गरेको पाइएको छ ।

- शितलहरको समयमा जिल्लाका सवै जसो स्थानहरुमा बाक्लो हुस्सु तथा शितलहरका कारण भिजिविलिटि कमि भई सडक दुर्घटना हुँदा यातायातको साधन प्रयोग गर्दा त्रासको महसुस गर्ने गरिएको ।
- अत्याधिक चिसोको कारण घर देखि वाहिर निस्कन नसक्ने अवस्था रहने गरेको।
- चिसोको कारण लक्षण सहितका कोभिड-१९को बिरामीहरुको सख्या बढ्न सक्ने अबस्था आईपर्न सक्ने देखिएको।

६. विपद् परिदृश्य तथा योजना अवधारणाहरुः

विभिन्न प्रकारका प्रकोपबाट उत्पन्न हुने विपदबाट प्रभावित जिल्लाको सूचीमा सप्तरी पनि रहेको छ । जिल्लामा हरेक वर्ष बाढी, आगलागी, शितललहर, हावाहुरी ,जनावरको आक्रमण र सडक दुर्घटना, सर्पदंश जस्ता प्राकृतिक तथा गैर-प्राकृतिक विपद्का कारण जनधनको क्षति हुने गरेको छ । जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७ मा प्रकोपलाई स्तरीकरण गर्दा ७ तौ स्थानमा देखिएको छ ।यसर्थ शितलहर तथा नियमित भइरहने विपद्को समयमा मानवीय सहायतालाई प्रभावकारी रुपमा अघि बढाउन आवश्यक छ।त्यसैले जिल्लामा विपद्को सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धिका विभिन्न कार्यक्रम र योजना मध्ये आपतकालीन समयमा मानव जीवनको रक्षा र महत्वपूर्ण सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने उद्देश्यका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सप्तरीले शितलहर संम्बन्धी आपतकालीन योजना (**Cold Wave Contingency Plan)** तयार गरी यसलाई महत्वपूर्ण दस्तावेजको रुपमा ग्रहण गरेको छ ।विपद्को समयमा विपद् प्रभावितको जीवन र बहुमूल्य सम्पत्तिको संरक्षण तथा सुरक्षा गरी मानिस माथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न सप्तरी जिल्लामा उपलव्ध साधन/स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त तरिकाले मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रबर्द्धन गर्नु आवश्यक छ ।

७. समन्वय तथा जिम्मेवारी

- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा उल्लेख भए वमोजिमका क्षेत्रगत निकाय सवैले कार्ययोजना तयार पारि शितलहरको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको काममा तयार रहने।
- शितलहर प्रभावितहरूलाई विना भेदभाव राहत उपलव्ध गराउने र सो क्रममा विशेषगरी बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता, सुत्केरी तथा गर्भवती महिला, गरिबीको चपेटामा परेका व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिएर उद्धार एवं मानवीय सहयोग उपलब्ध गराई मानव जीवन रक्षा गर्नै ।
- शितलहरको प्रभावबाट सुरक्षित राख्ने उपायहरुको सम्वन्धमा स्थानिय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धि कार्य गर्ने सवै सरकारी तथा गैरसरकारी संघ सस्थाहरु समेत जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी क्रियाकलापमा सक्रिय रहने ।
- कोभिड-१९ बाट सक्रमित तथा आइसोलेसनमा रहेका व्यक्तिहरुको स्वाथ्य अवस्थामा सुधार ल्याउन आवश्यक विशेष प्रवन्ध मिलाउने।

- कोभिड-१९को सक्रमणबाट जाडोयाममा झनै बढ्ने विज्ञहरुको राय अनुसार सो को प्रभावकारी नियन्त्रण गर्न जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना तर्जुमा लगायतका आवश्यक व्यवस्था मिलाउने।
- विपद्को समयमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, दातृ निकाय, सबै क्षेत्र, सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाजविच समन्वय कायम गर्ने।
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई परिचालन गर्नु र पृष्ठपोषण दिनु ।
- शितलहरबाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्र, गाउँ, टोल, परिवारहरुको पहिचान गरी राहत तथा उद्धारको लागि जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को समन्वयमा सवै सरोकारवाला निकायहरुलाई विशेष गरेर दाउरा, कम्बल, न्यानो कपडा जस्ता सामाग्रीहरुको पूर्व प्रवन्ध गरी तयारी अवस्थामा राख्ने र राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- जाडोयाममा हुन सक्ने स्वास्थ्य सम्वन्धि समस्यालाई न्यूनीकरण गर्न स्वास्थ्य कार्यालय र सम्वन्धित पालिकाहरुले जनचेतनामूलक कार्यक्रम तत्काल संचालन गर्ने र स्वास्थ्यकर्मी तथा औषधीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- शितलहरबाट सुरक्षित रहनका लागि सचेतनात्मक सन्देशमूलक सूचना एवम् जानकारी स्थानीय संचार माध्यम मार्फत स्थानीय भाषामा समेत उक्त सन्देशमुलक सामाग्रीहरु प्रशारण गर्न स्थानीय संचार माध्यम, स्थानिय तह, स्वास्थ कार्यालय र गैरसरकारी संघ/संस्था तथा निकायवाट प्रचार प्रसार गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

८. पूर्वतयारी प्राथमिकताः

- बिपद्संग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुसंग समन्वय बैठक गर्ने ।
- जिल्ला भित्रका सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुलाई जनचेतना मुलक कार्य गर्न लगाउने ।
- जिल्ला भित्रका सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुमा शितलहर पूर्वतयारी कार्यशाला संचालन गर्ने / गर्न लगाउने।
- विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने/गराउने ।
- स्थानीय तहका संकटासन्न क्षेत्रको नक्साकन गर्ने ।
- विषयगत समितिहरुको नियमित बैठक गर्ने/गराउने।
- जिल्लामा थप ५००० न्यानो कपडा सेट व्यवस्थापनका लागि सरोकारवाला निकायमा पहल गर्ने ।
- सवै स्थानीय तह तथा सरोकारवाला निकाय संग समन्वय गरि आवश्यक पर्ने दाउरा पहिले नै जोहो गरी राख्ने/राख्न लगाउने ।
- स्थानिय एफ.एम हरुवाट जनचेतनामुलक सामाग्रीहरु प्रसारण गर्ने/गराउने ।

- जल तथा मौसम विज्ञान विभागले जारि गर्ने ३ दिने बुलेटिन बमोजिमको जानकारी सम्बन्धित निकायहरुलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाई सोहि अनुरुपको पूर्वतयारी गर्न परिचालित गर्ने/गराउने।

९. न्युनतम तापक्रमको इतिहास

क) सप्तरी लगायत तराईका जिल्लाहरुमा जाडोयाममा मौसममापन केन्द्रका अनुसार हालसम्म न्यूनतम तापक्रम भएका वर्षहरु

SN	Year	Digree
1	1980	2.6^0 C
2	1980	3.9^0 C
3	2011	3.5^0 C
4	2011	9.2^0 C
6	2012	15.5^0 C
7	2012	11.6^0 C
8	1978	14.66^0 C
9	1979	16.6^0 C
10	2004	10.6^0 C
11	1978	6.8^0 C
12	1976	2.0^0 C

(Source: Meteorological Forecasting Division)

हालसम्मको मौसम मापनमा सप्तरी जिल्लामा रहेका मौसम मापन केन्द्रका अनुसार १९७६ डिसेम्वर महिनामा हाल सम्मकै न्युनतम तापक्रम मापन गरिएको छ ।

१०. सप्तरी जिल्लामा परिचालन हुनसक्ने जन शक्ति क्षमता

क्र.स.	निकाय	स्वय सेवक/राष्ट्र सेबक	स्वास्थ्यकर्मी	कैफियत
१	नेपाली सेना	१५०	२१	
२	नेपाल प्रहरी	२५०	०	
३	सशस्त्र प्रहरी बल	२५०	१२	
४	राजविराज नगरपालिका	१००	१२	
५	शम्भुनाथ नगरपालिका	१००	१२	
६	सप्तकोशी नगरपालिका	१००	१२	
७	कञ्चनरुप नगरपालिका	१००	१२	

८	खडक नगरपालिका	१००	१२	
९	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	१००	१२	
१०	बोदे बरसाईन नगरपालिका	१००	१२	
११	सुरुगाँ नगरपालिका	१००	१२	
१२	हनुमाननगर क.कालिनी नगरपालिका	१००	१२	
१३	विष्णुपुर गाउँपालिका	१००	१२	
१४	वलान विहुल गाउँपालिका	१००	१२	
१५	रुपनी गाउँपालिका	१००	१२	
१६	माहदेवा गाउँपालिका	१००	१२	
१७	राजगढ गाउँपालिका	१००	१२	
१८	तिलाठी कोईलाठी गाउँपालिका	१००	१२	
१९	तिरहुत गाउँपालिका	१००	१२	
२०	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	१००	१२	
२१	अग्नीसाईसडर किष्णसरवन गाउँपालिका	१००	१२	
२२	रेडक्रस तथा अन्य गैर सरकारी संघ सस्थाहरु	२००	२०	

(Source: Local Level/DEOC)

११. जिल्लामा उपलब्ध राहत सामाग्री विवरण

क्र.स.	निकाय	कम्मल	न्यानो कपडा	त्रिपाल	कैफियत
१	स्थानिय तहहरू	०	०	०	शितलहरको समयमा आवश्यकता अनुसार व्यवस्थापन गर्न सकिने आश्वासन दिइएको
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सप्तरी	२००	०	२००	शितलहरको समयमा आवश्यकता अनुसार थप व्यवस्थापन गर्न सकिने आश्वासन दिइएको
३	कोशी पिडित समाज	०	०	०	सप्तकोशी नगरपालिकाको लागि रु. ८,००,०००।— छुट्टाईएको
४	अन्य गैर सराकारी संघ सस्थाहरु	०	०	०	शितलहरको समयमा आवश्यकता अनुसार व्यवस्थापन गर्न सकिने आश्वासन दिइएको

१२. निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी :

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	• समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने • आवश्यकता अनुसार क्षेत्रिय तथा केन्द्रिय स्तरमा सहयोगका लागि समन्वय गर्ने (मानवीय, आर्थिक, भौतिक सामग्रीका लागि समन्वय)
२	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	• समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने स्रोतः आर्थिक, भौतिक, मानविय श्रोत परिचालन तथा समन्वय गर्ने
३	स्थानिय तहहरु	प्रमुख/ अध्यक्ष	• नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने • विषयगत क्षेत्रसग समन्वय गरि राहत कार्यमा सहयोग गर्ने • आवश्यकता अनुसार क्षेत्रिय तथा केन्द्रिय स्तरमा सहयोग (मानवीय, आर्थिक, भौतिक को लागि समन्वय) • तथ्यांक संकलन तथा ब्यवस्थापन • स्थानिय तह अन्तर्गतका स्वास्थ सस्थालाई सक्रिय एवं तयारी हालतमा राख्ने स्रोत : आर्थिक, भौतिक, मानविय श्रोत परिचालन तथा समन्वय गर्ने
४	सुरक्षा निकायहरु	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	• सुरक्षा व्यवस्था गर्ने • विषयगत समितीमा रहि सहयोग गर्ने • राहत वितरणमा सहजीकरण गर्ने • आपतकालीन उद्दार कार्यमा द्रुतता साथ परिचालन हुने
५	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	• समन्वय • स्रोत संकलनमा सहयोग • कार्यकर्ता एवं जनपरिचालन गर्ने

			• आपसी सदभाव र सहयोग कायम गराउने
६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संञ्चालन केन्द्र	विनायक पौडेल	• सूचना संकलन, समन्वय, संप्रेषण • तथ्यांक ब्यवस्थापन • राहत वितरणको समन्वय गर्ने • आवश्यकता र उपलब्धताको GAP पहिचान गरी जानकारी गराउने
७	जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय कोशि पिडित समाज	प्रमुख : देव नारायण यादव	• स्रोतको खोजी गर्ने • राहत वितरणको समन्वय गर्ने
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति : जोगेन्द्र भगत	• राहत, खाद्यसामाग्री तथा अस्थाई आवास ब्यवस्थापन • आपतकालीन आवास तथा बन्दोबस्ती व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने
९	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरु	• विषयगत समितीमा रहि क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने • सम्बन्धित कार्यालयको आपत्कालिन योजना निर्माण गर्ने • राहत वितरणको सहजीकरण गर्ने • सामग्री जुटाउने ,समन्वय गर्ने
१०	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	• न्यानो कपडा तथा कम्मल जस्ता सामग्री संकलन वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने • आवश्यक सहयोग गर्ने
११	यातायात व्यवसायी तथा प्रा.लि.हरु	अध्यक्ष	• राहत तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरु र आवश्यकता अनुसार जन शक्ति उपलब्ध गराउने ।
१२	संचार माध्यमहरु	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चारकर्मीहरु	• सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण • सचेतनामुलक सुचना तथा समाचार सम्प्रेषण गरी जनचेतना अभिवृद्दि गर्ने
१३	नागरिक समाज	संयोजक	• राहत कार्यमा सहयोग तथा समन्वय • मानव अधिकारको संरक्षण तथा समाधानमा

			सहयोग पुर्याउने
१४	पेशागत व्यवसायी समतिहरु	अध्यक्ष	• राहत संकलन, वितरण र उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने
१५	गै.स.स.महासंघ, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	• मानव स्रोत परिचालन गर्ने • स्रोत साधन संकलनमा सहयोग गर्ने • गै.स.स .वीच समन्वय • क्षमता विकास तथा सहजिकरण कार्य गर्ने • जनचेतना जगाउने
१६	गजेन्द्रनारायण सिंह अस्पताल	प्रमुख	• शितलहर एवं जाडोयाममा हुने रोगब्याधि उपचारका लागि प्रयाप्त तयारी अबस्थामा रहने • लक्षण सहितका कोभिड १९ सङ्क्रमितको जाच/ परिक्षण र उपचारको लागि उपलब्ध श्रोत साधन भित्र अधिकतम व्यवस्था मिलाई तयारी अबस्थामा रहने • आवश्यक समन्वय गरी श्रोत साधन जुटाउने/परिचालन गर्ने
१७	स्वास्थ कार्यालय	प्रमुख	• कोभिड १९ समेतलाई मध्येनजर राखी बिषयगत क्षेत्रको अगुवा भूमिका निर्बाह गर्ने • जिल्ला स्थित स्वास्थ सस्थाहरुलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउदै सक्रिय राख्ने • श्रोत साधन जुटाउने, समन्वय एवं परिचालन गर्ने

१३. प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापको विवरण :

सि.नं.	क्रियाकलाप	कसले	कहाँ
१	न्यानो कपडा संकलन	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरु ,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा तथा उपशाखाहरु ,के.भि.यस., SCDC,सबल नेपाल, सेव द् सप्तरी,उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका अन्य सहयोगी सस्थाहरु मार्फत न्यानो कपडा व्यवस्थापन ,कम्मल लगायतका बस्त्र संकलन/ वितरण	आवश्यकतानुसार जिल्लाको विभिन्न स्थानहरुमा
२	दाउरा संकलन	नगरपालिका, गाउँपालिकाहरु जिल्ला डिभिजन वन कार्यालय, सामुदायिक वन तथा सहयोगी संघ सस्थाहरु संग समन्वय गरी स्थानीय तहहरुले	आवश्यकतानुसार जिल्लाको विभिन्न स्थानहरुमा
३	राहत वितरण	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति, सम्बन्धित पालिकाहरु, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुरक्षाकर्मी ,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा उपशाखाहरु,र उद्योग वाणिज्य संघ साथै अन्य सहयोगी सस्थाहरु	प्रभावित क्षेत्रमा
४	एम्वुलेन्स सेवा	एम्बुलेन्स संचालक संघसंस्थाहरु तथा समिति हरु	जिल्ला भरी
५	स्वास्थ्य शिविर	गजेन्द्रनारायण सिंह अस्पताल, स्वास्थ कार्यालय, सम्बन्धित पालिकाहरु अन्तर्गतका स्वास्थ्य इकाइ र स्वास्थ सेवा प्रदायक संघ सस्थाहरु	प्रभावित क्षेत्रमा
६	विपद सम्बन्धी सुचना तथा जनचेतना	जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, पत्रकार महासंघ, स्थानीय संचार माध्यमहरु तथा सम्बन्धित पालिकाहरु	जिल्ला भर
७	सुचना व्यवस्थापन	जिल्ला आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र तथा सम्बन्धित पालिकाहरु	जिल्ला भर

१४. विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य विवरण :

बिषयगत क्षेत्र	जिल्ला तहमा क्षेत्रगत रूपमा नेतृत्व गर्ने निकाय	सम्पर्क व्यक्ति	फोन मोबाईल मेल	सहयोगी संघ सस्था
१.खोज, तथा उद्धार र समन्वय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रजिअ शंकरहरि आचार्य विपद् फोकल पर्सन : आनन्द कुमार ठाकुर	०३१-५२३७६२ ९८५२८५७७७७ Sankarhariachrya@gmail.com	नेपाली सेना,नेपाल प्रहरी सशस्त्र ,प्रहरी वल , गाउँपालिका/नगरपालिका, राजनैतिक पार्टिहरु, NGO Federation , कोशी पिडित समाज, नेपाल पत्रकार महासंघ, एफएम रेडियो, रेडक्रस सोसाईटी, सवल नेपाल, Fiden Nepal, Save The Saptari
२ .खाद्य तथा कृषि	कृषि ज्ञान केन्द्र स्थानीय तह भेटनरी अस्पतालतथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	राजेन्द्र प्रसाद यादव डाः प्रभात झा	०३१-५२००५०, ९८५२८२०७६५ ९८५२८२२१४२	जिल्ला समन्वय समिति, पशु अस्पताल,गाउँपालिका/नगरपालिका, उद्योग वाणिज्य संघ, विश्व खाद्य कार्यक्रम, ग्लोबल सहकारी संस्था, सवल नेपाल MCDC , कोशी पिडित समाज, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
३.आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य	स.श.बि.भ.नि. आयोजना .र श.बि.भ.नि.डि.का. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	डिई : कृष्ण देव झा सभापति : जोगेन्द्र भगत	९८५२८२७५२५ Udbosaptari@gmail.com 9852821121	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय, जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी,कोशी पिडित समाज Save the Saptari गाउँपालिका:नगरपालिका, सवल नेपाल सप्तरी
४.आपतकालीन संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रजिअ शंकरहरि आचार्य विपद् फोकल पर्सन : आनन्द कुमार ठाकुर	०३१-५२३७६२ ९८५२८५७७७७ Sankarhariachrya@gmail.com	स्थानीयतहमा कार्यरत महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा
५ .आपतकालीन शिक्षा	शिक्षा बिकास समन्वय ईकाई स्थानिय तहका शिक्षा शाखा	प्रमुख : फणिन्द्र खत्री	०३१-५२००९८ ९८५२८२०५०२ deosaptary@gmail.com	युनिसेफ, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, कोशी पिडित समाज, शिक्षक संघ,,सेभ द सप्तरी, NGO Federation, PABSON, N-PABSON
६ .खानेपानी स्वच्छता तथा सरसफाइ	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय/ खानेपानी	नि.का.प्र. : अजय कर्ण डिईः राम कुमार श्रेष्ठ	०३१-५२१२५४ ९८४२०२५४८७ ०३१-५२१२५४ nwscrajabirajsakha	खानेपानी तथा सरसफाई सस्थान,जिसस,जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, पशु विकास कार्यालय, युनिसेफ,कोशी पिडित समाज,सबल नेपाल, Save the Saptari SCDC,

	सस्थांन		@gmail.com	गाउँपालिका/नगरपालिका नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
७ .आपतकालीन स्वास्थ्य	स्वास्थ्य कार्यालय गजेन्द्रनारायण सिंह अस्पताल	कार्यालय प्रमुख : दुनियालाल यादव नि.का.प्र. रञ्जित कुमार झा	०३१-५२१६०६ Dpho.saptari@yahoo.com ९८५२८२१६०६ ९८५२८२११५५	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन, जिसस,जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, पशु विकास कार्यालय, युनिसेफ,कोशी पिडित समाज,सबल नेपाल, Save the Saptar, SCDC, गाउँपालिका/नगरपालिका नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
८.पुनःनिर्माण पुनःस्थापना	जिल्ला संमन्वय समिति, स्थानीय तह सबै	जिल्ला समन्वय समिति सूचना अधिकारी गंगाराम साह	०३१ -५२०२१० ९८४२८२०४७४	स.श.बि.भ.नि.आयोजना .र श.बि.भ.नि.डि.का,. जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी,कोशी पिडित समाज Save the Saptari गाउँपालिका/नगरपालिका, सबल नेपाल
९.आपतकालीन संचार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/ जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र	प्रजिअ शंकरहरि आचार्य विपद् फोकल पर्सन : आनन्द कुमार ठाकुर विनायक पौडेल	०३१-५२३७६२ ९८५२८५७७७७ Sankarhariachrya@gmail.com ९८४१०२८१६९	सुरक्षा निकायहरु गाउँपालिका/नगरपालिका, राजनैतिक पार्टिहरु, NGO Federation , कोशी पिडित समाज, नेपाल पत्रकार महासंघ, एफएम रेडियो, टीभि. रेडक्रस सोसाईटी, सवल नेपाल, Fiden Nepal, Save The Saptari

१५. शितलहरवाट जोखिम न्यूनिकरण गर्ने पूर्व तयारीहरु :

क) सम्बन्धित पालिका र जिल्ला विपद ब्यबस्थापन समितिले FM मार्फत प्रशारण गर्ने :

- जाडो यामको लागि समयमै न्यानो कपडाको जोहो गरौ ।
- शितलहरको समयमा घर बाहिर खुल्ला स्थानमा धेरै समय नविताऔं ।
- रातको समयमा न्यानो सिरक,कम्मल जस्ता ओड्ने प्रयोग गरौ
- शितलहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राखौं, छाती र टाउकोलाई विशेष गरेर चिसोवाट जोगाऔं ।
- चिसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक खानेकुरा र पर्याप्तमात्रामा तातो खाने झोलिलो खानेकुराहरु खाने गरौं ।
- बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती महिला तथा विरामीहरुको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाउऔं, बालबालिकाहरुलाई न्यानो अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाऔं ।
- शितलहर चलेको बेलामा घरेलु पशुपंक्षीलाई सकेसम्म खुल्ला स्थानमा चराउन नलैजाने व्यवस्था मिलाऔं, गोठ अथवा टहरामै राखेर प्रर्याप्त घाँस, पराल र दाना दिने व्यवस्था मिलाऔं ।
- चिसोको कारण विरामी भएमा तत्कालै नजिकको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरुन्त उपचारको लागि व्यवस्था मिलाऔं ।

- चिसो मौसममा कोभिड-१९को सक्रमण बढी हुने हुदा स्वास्थ्य सम्बन्धि मापदण्ड अपनाउने गरौ।
- चिसोका कारण पुशुपंक्षी विरामी भएमा नजिकैको पशु चिकित्सालयमा तुरुन्तै सम्पर्क गरी औषधी उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाऔ ।
- कोठा भित्र आगो वाली तातो पार्दा प्रर्याप्त भेण्टिलेशनको व्यवस्था मिलाउने गरौ।

ख) सम्वन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकायले प्रचार प्रसारका लागि उपयुक्त सामाग्रीहरु तयार गरी मातहतका निकायहरुलाई परिचालन गर्ने ।

ग) शितलहरको प्रभाव न्यून गर्न स्थानीय तह,, स्थानीय विपद् व्यवस्थाप समितिहरुले जोखिममा रहेका विपन्न तथा गरीव परिवारहरुको पहिचान गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य सहयोगी सस्थाको समन्वयमा पर्याप्त मात्रामा इन्धन, दाउरा तथा न्यानो कपडा लगायत कम्बलहरु वितरणको व्यवस्था मिलाउने ।